

Innovasjon (nyskaping) i næringslivet 2016-2018

Dette skjemaet er ikke for innlevering. Undersøkelsen besvares på Altinn: <https://www.altinn.no/no/>

Trenger du hjelp eller med rapportering på Altinn eller med utfyllingen av skjemaet?

Ta kontakt på e-post datafangst@ssb.no eller på telefon 62 88 51 90, hverdager mellom 08:00 - 15:00.

Undersøkelsen kartlegger næringslivets innovasjoner (produkter og forretningsprosesser), innovasjonsaktivitet og annen relatert informasjon over treårsperioden fra og med 2016 til og med 2018.

- En innovasjon i næringslivet er et produkt (vare eller tjeneste) eller en forretningsprosess, eller en kombinasjon av disse, som er:
  - Ny eller forbedret
  - Som skiller seg vesentlig fra foretakets tidligere produkter eller forretningsprosesser
  - Som er introdusert på markedet (produkter) eller tatt i bruk av foretaket (forretningsprosesser).
- En innovasjon kan være utviklet av foretaket selv, av foretaket i samarbeid med andre, eller den kan opprinnelig ha blitt utviklet av andre eller tidligere introdusert av andre foretak..

Besvarelsen skal gis for foretaket undersøkelsen er adressert til i Altinn. For foretak i konsern er det enkelte foretak egen undersøkelsesenheter og vil derfor motta separate skjema. Bare aktivitet knyttet til virksomhet lokalisert i Norge skal inkluderes.

For mer informasjon om innholdet i undersøkelsen, se SSBs innrapporteringsside for undersøkelsen på <http://www.ssb.no/innrapportering/naeringsliv/innov>.

Der kan man også laste ned en PDF-kopi av skjemaet som kan brukes som kladd før utfylling i det elektroniske rapporteringssystemet.

Vennligst oppgi foretakets kontaktperson for undersøkelsen.

SSB anbefaler at undersøkelsen besvares av en person med et overordnet ansvar for – eller inngående kjennskap til – foretakets virksomhet, inkludert strategi og langtidsplanlegging.

Navn:

Telefonnummer:

E-post:

Stilling:

Foretakets marked og strategier

1. I hvilke geografiske markeder solgte foretaket sine varer eller tjenester i perioden 2016-2018? Sett kryss for hvert marked. Hvilket er det viktigste markedet? Sett ett kryss i siste kolonne.

	Hvilke markeder (Flere kryss mulig)	Viktigste marked (Kun ett kryss)
Lokalt/regionalt i Norge	☐	☐
Norge for øvrig	☐	☐
Andre EU-/EFTA – land ¹	☐	☐
Verden for øvrig	☐	☐

Hvis foretaket kun har kunder i Norge, gå til spørsmål 2.

1.1 Anslagsvis hvor stor andel av foretakets omsetning i 2018 kom fra:

Kunder lokalt/regionalt i Norge	, ,	%
Kunder i Norge for øvrig	, ,	%
Kunder i EU-/EFTA – land ¹	, ,	%
Kunder i verden for øvrig	, ,	%
Total omsetning i 2018	1 , 0 , 0	%

¹ Følgende EU-/EFTA-land: Belgia, Bulgaria, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Hellas, Irland, Island, Italia, Kroatia, Kypros, Latvia, Litauen, Luxembourg, Malta, Montenegro, Nederland, Polen, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Spania, Storbritannia, Sveits, Sverige, Tsjekkia, Tyskland, Ungarn og Østerrike.

2. Hvor viktige var de følgende strategiene for foretakets økonomiske resultater i perioden 2016-2018?

	Svært viktig	Nokså viktig	Lite viktig	Ikke viktig
Forbedring av eksisterende varer og tjenester	☐	☐	☐	☐
Utvikling og lansering av helt nye varer og tjenester	☐	☐	☐	☐
Lav pris på varer eller tjenester (prisledende strategi)	☐	☐	☐	☐
Høy kvalitet på varer eller tjenester (kvalitetsledende strategi)	☐	☐	☐	☐
Å tilby et bredt tilfang av produkter eller tjenester	☐	☐	☐	☐
Fokus på en enkelt eller noen få sentrale produkter eller tjenester	☐	☐	☐	☐
Prioritere å betjene etablerte kundegrupper	☐	☐	☐	☐
Forsøk på å nå nye kundegrupper	☐	☐	☐	☐
Standardiserte/faste produkter eller tjenester	☐	☐	☐	☐
Utvikling av kundespesifikke løsninger	☐	☐	☐	☐

Samskaping og spesialutvikling

3. For å møte brukerbehov, tilbød eller leverte foretaket varer eller tjenester som var utviklet på noen av de følgende måtene i løpet av perioden 2016-2018?

	Ja	Nei
Kunden/brukeren hadde en aktiv rolle i konseptualisering, design og utvikling av varen eller tjenesten (samskapt av kunder/brukere, co-creation)	☐	☐
Designet og utviklet av foretaket selv, særskilt for å møte behovene til spesifikke kunder/brukere (spesialutviklet for kunder/brukere). Ekskluder tilpasset skreddersøm og annen kundetilpassning av standard varer eller tjenester	☐	☐
Tilpasset skreddersøm og annen tilpassing av standard varer eller tjenester (mass customization)	☐	☐

Hvis foretaket ikke har levert samskapt eller spesialutviklede varer eller tjenester, gå til spørsmål 4.

3.1 De samskapte og/eller spesialutviklede produktene ble utviklet for eller skapt sammen med:

	Ja	Nei
Private foretak	☐	☐
Offentlig sektor	☐	☐
Ideelle organisasjoner	☐	☐
Husholdninger eller enkeltpersoner	☐	☐

Immaterielle rettigheter (IPR)

4. Utførte foretaket i løpet av perioden 2016-2018 noe av det følgende:

	Ja	Nei
Søkte om et patent	☐	☐
Søkte om registrering av et design	☐	☐
Søkte om registrering av et varemerke	☐	☐
Benyttet seg av hemmelighet/forretningshemmeligheter	☐	☐
Gjort krav på eller hevdet retten til et åndsverk (copyright)	☐	☐

5. Utførte foretaket i løpet av perioden 2016-2018 noe av det følgende:

	Ja	Nei
Solgte eller tilordnet et patent, en designrettighet, opphavsrett eller et varemerke til andre	☐	☐
Lisensierte ut rettighetene til å benytte et patent, en designrettighet, opphavsrett eller et varemerke til andre	☐	☐
Inngikk avtaler om deling av immaterielle rettigheter (pooling, krysslisensiering, etc.)	☐	☐
Kjøpte eller anskaffet lisens ¹ til et patent, en designrettighet, opphavsrett eller et varemerke fra <u>private foretak eller individuelle rettighetsholdere</u>	☐	☐
Kjøpte eller anskaffet lisens ¹ til et patent, en designrettighet, opphavsrett eller et varemerke fra <u>universiteter, høyskoler, offentlige forskningsinstitutter eller andre offentlige rettighetshavere</u>	☐	☐

¹ Ekskluder lisenser for standard (ikke-spesialutviklet) programvare og eksemplarskaffelse av utgitt materiale omfattet av copyright.

Kunnskap og organisering

6. Brukte foretaket i løpet av perioden 2016-2018 noen av de følgende kanalene/metodene til å skaffe kunnskap?

	Ja	Nei
Faglige konferanser, møter, messer og utstillinger	☐	☐
Faglige/vitenskapelige tidsskrifter eller publikasjoner	☐	☐
Bransjeorganisasjoner	☐	☐
Offentlig tilgjengelige databaser over patenter og patentsøknader	☐	☐
Publiserte standarder, dokumenter fra standardiseringskomitéer, etc.	☐	☐
Sosiale nettverk, nettdugnader (crowdsourcing), etc.	☐	☐
Åpne plattformer, programvare med åpen kildekode, åpne forretningsnettverk, etc.	☐	☐
Eksisterende produkter eller tjenester, inkludert omvendt konstruksjon (reverse engineering) etc.	☐	☐

7. Hvor viktige var de følgende metodene for organisering av arbeidet for foretaket i perioden 2016-2018?

	Svært viktig	Nokså viktig	Lite viktig	Ikke viktig
Stillingsrotasjon av ansatte til andre stillingsfunksjoner eller -områder	☐	☐	☐	☐
Regelmessig bruk av idéudgnader (brainstorming) blant ansatte for å foreslå forbedringer eller nye ideer	☐	☐	☐	☐
Bredt sammensatte arbeidsgrupper/team på tvers av stillingsfunksjoner og -områder	☐	☐	☐	☐
Tid avsatt til videreutdanning, kompetanseheving og opplæring internt i foretaket	☐	☐	☐	☐

Innovasjon i varer eller tjenester (produktinnovasjon)

En produktinnovasjon er en ny eller forbedret vare eller tjeneste som er vesentlig annerledes enn foretakets tidligere varer eller tjenester og som har blitt gjort tilgjengelig på markedet.

- Produktinnovasjoner må ikke nødvendigvis være nye for markedet.
- Det er ikke avgjørende om innovasjonen er utviklet av eget foretak eller av andre.
- Rent videresalg av produkter som er utviklet og produsert av andre omfattes ikke.
- Endringer i design som utelukkende er av en estetisk art omfattes ikke.

Det er mulig for foretaket å ha introdusert både vare- og tjenesteinnovasjoner.

8. Har foretaket i løpet av perioden 2016-2018 introdusert innovasjoner i form av:

	Ja	Nei
Vareinnovasjoner: Nye eller forbedrede varer.	☐	☐
Tjenesteinnovasjoner: Nye eller forbedrede tjenester.	☐	☐

Hvis nei på begge, gå til spørsmål 9.

8.1 Hvem utviklet disse innovasjonene?

Dersom foretaket introduserte flere innovasjoner i løpet av perioden, kryss av for alle alternativene som passer.

	Vareinnovasjoner	Tjenesteinnovasjoner
Eget foretak alene	☐	☐
Eget foretak i samarbeid med andre foretak i eget konsern	☐	☐
Eget foretak i samarbeid med øvrige foretak eller organisasjoner ¹	☐	☐
Eget foretak ved å kopiere, tilpasse eller modifisere varer eller tjenester opprinnelig utviklet av andre foretak eller organisasjoner	☐	☐
Andre foretak eller organisasjoner	☐	☐

¹ Herunder forskningsinstitutter, universiteter, høyskoler, ideelle organisasjoner og offentlig sektor.

8.2. Var noen av disse innovasjonene nye for foretakets marked?

	Ja	Nei
Bare nye for foretaket (like eller liknende produkter var allerede tilgjengelig fra konkurrenter eller andre foretak i foretakets markeder)	☐	☐
Nye for foretakets marked (produktet fantes ikke eller foretaket var først til å introdusere det til sine markeder)	☐	☐

Hvis produktinnovasjonene kun var nye for foretaket, gå til spørsmål 8.5.

8.3 For hvilke markeder var disse innovasjonene nye?

Kryss av for det mest vidtrekkende markedet. Om foretaket har hatt flere innovasjoner kan det settes flere kryss.

- Lokalt/regionalt i Norge
- Norge for øvrig
- Andre EU-/EFTA – land¹
- Verden for øvrig

¹ Følgende EU-/EFTA-land: Belgia, Bulgaria, Danmark, Estland, Finland, Frankrike, Hellas, Irland, Island, Italia, Kroatia, Kypros, Latvia, Litauen, Luxembourg, Malta, Montenegro, Nederland, Polen, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Spania, Storbritannia, Sveits, Sverige, Tsjekkia, Tyskland, Ungarn og Østerrike.

8.4 Fordel etter beste skjønn foretakets omsetning¹ i 2018 på:

Innovasjoner (varer og tjenester) introdusert i løpet av perioden 2016-2018, som var nye bare for foretaket .	<input type="text"/>	%
Innovasjoner (varer og tjenester) introdusert i løpet av perioden 2016-2018, som var nye for foretakets marked .	<input type="text"/>	%
Produkter (varer eller tjenester) som var uforandret eller lite endret i løpet av perioden 2016-2018, inkl. videresalg av varer og tjenester utviklet og produsert av andre.	<input type="text"/>	%
Total omsetning i 2018.	1,0,0	%

¹ For kredittinstitusjoner: Renteinntekter og tilsvarende inntekter; for forsikringselskaper: Brutto premieinntekter

8.5 Med tanke på foretakets drift, utvikling og økonomiske resultater var forventningene til foretakets innovasjoner i produkter (sett under ett) at de ville være:

- Svært viktig for foretaket
- Nokså viktig for foretaket
- Lite viktig for foretaket
- Ikke viktig for foretaket
- For tidlig å si

8.6 I hvilken grad hadde disse innovasjonene oppfylt foretakets forventninger ved utløpet av 2018?

- Bedre enn forventet
- Som forventet
- Dårligere enn forventet
- Ikke i det hele tatt
- For tidlig å si

Innovasjon i forretningsprosesser (forretningsprosessinnovasjon)

En innovasjon i forretningsprosesser er en ny eller forbedret forretningsprosess, for en eller flere driftsfunksjoner, som skiller seg vesentlig fra foretakets tidligere forretningsprosesser og som har blitt implementert/tatt i bruk i foretaket.

- Foretaket må ikke nødvendigvis være den første til å ta i bruk denne prosessen.
- Det er ikke avgjørende om innovasjonen er utviklet av eget foretak eller av andre.

9. Introduserte foretaket i løpet av perioden 2016-2018 innovasjoner i form av nye eller forbedrede prosesser/metoder for:

	Ja	Nei
Vare- eller tjenesteproduksjon, inkludert metoder for å utvikle varer/tjenester	☐	☐
Levering, distribusjon eller logistikk	☐	☐
Informasjonsbehandling eller kommunikasjon	☐	☐
Regnskapsføring eller andre administrative formål	☐	☐
Organisasjonsprosedyrer eller av eksterne relasjoner	☐	☐
Ansvarsfordeling, beslutningstaking eller behandling av menneskelige ressurser (HRM)	☐	☐
Prosesser/metoder for markedsføring, presentasjon, emballasje, produktplassering eller ettersalgstjenester	☐	☐

Hvis nei på alle, gå til spørsmål 10.

9.1 Hvem utviklet disse innovasjonene?

I tilfelle foretaket introduserte flere innovasjoner, kryss av for alle alternativene som passer.

- Eget foretak alene
- Eget foretak i samarbeid med andre foretak i eget konsern
- Eget foretak i samarbeid med øvrige foretak eller organisasjoner¹
- Eget foretak ved å kopiere, tilpasse eller modifisere varer eller tjenester opprinnelig utviklet av andre foretak eller organisasjoner
- Andre foretak eller organisasjoner

¹ Herunder forskningsinstitutter, universiteter, høyskoler, ideelle organisasjoner og offentlig sektor.

9.2 Med tanke på foretakets drift, utvikling og økonomiske resultater var forventningene til foretakets innovasjoner i forretningsprosesser (sett under ett) at de ville være:

- Svært viktig for foretaket
- Nokså viktig for foretaket
- Lite viktig for foretaket
- Ikke viktig for foretaket
- For tidlig å si

9.3 I hvilken grad hadde disse innovasjonene oppfylt foretakets forventninger ved utløpet av 2018?

- Bedre enn forventet
- Som forventet
- Dårligere enn forventet
- Ikke i det hele tatt
- For tidlig å si

Aktiviteter for å utvikle eller introdusere innovasjon i produkter eller forretningsprosesser

10. Utførte foretaket forskning og utviklingsarbeid (FoU) eller kjøpte FoU-tjenester i perioden 2016-2018?

FoU er kreativ virksomhet som utføres systematisk (etter en plan lagt for aktiviteten). Forskning er arbeid for å skaffe til veie ny kunnskap, mens utviklingsarbeid er arbeid som utnytter eksisterende kunnskap for å utvikle nye eller forbedrede materialer, produkter eller prosesser. FoU omfatter også bruk av kunnskap til å finne nye anvendelser eller til å løse vitenskapelige eller tekniske problemer.

FoU skal inneholde et nyhetselement og at det skal være en viss form for usikkerhet knyttet til resultatet. Usikkerhet foreligger når løsningen på et problem ikke er åpenbar på forhånd, selv for en person med grunnleggende kunnskap på området. Resultatet bør også kunne reproduseres eller overføres til andre. Inkluder programvareutvikling som oppfyller disse kriteriene.

	Ja	Nei
Egenutført forsknings- og utviklingsarbeid (FoU) i foretaket	☐	☐
Kjøp av FoU-tjenester fra andre	☐	☐

Hvis foretaket ikke hadde egenutført FoU, gå til spørsmål 11.

10.1 Hvilken av disse beskrivelsene passer best på foretakets egenutførte FoU-aktiviteter?

- Foretaket utfører FoU kontinuerlig og har egne ansatte med faste FoU-funksjoner.
- Foretaket utfører FoU sporadisk og organiserer FoU-aktiviteter etter behov.

11. Hadde foretaket i løpet av perioden 2016-2018 innovasjonsaktiviteter som ikke har resultert i en innovasjon i produkter eller forretningsprosesser fordi:

Innovasjonsaktivitet omfatter alle utviklings-, organisatoriske-, finansielle- eller forretningsmessige aktiviteter, inkludert FoU, som er utført med tanke på å utvikle, ta i bruk eller introdusere en innovasjon i produkter eller forretningsprosesser.

- Aktivitetene er ferdigstilt, men innovasjonen er ennå ikke introdusert eller tatt i bruk
Aktivitetene ble avbrutt eller utsatt før ferdigstillelse
Aktivitetene fortsatt var pågående ved utgangen av 2018

Ja	Nei
☐	☐
☐	☐
☐	☐

Hvis nei på alle alternativer i spørsmål 8, 9, 10 og 11; gå til spørsmål 14.

Kostnader til innovasjon i produkter og forretningsprosesser

12. Hvor store kostnader/investeringer hadde foretaket til sine innovasjonsaktiviteter i 2018?

Dette inkluderer personalkostnader og kapitalkostnader, samt innkjøp av forbruksvarer og eksterne tjenester, samt all FoU.

Oppgi anskaffelseskostnad, ikke avskrivninger. Hvis foretaket ikke har nøyaktige tall tilgjengelig er et kvalifisert anslag tilstrekkelig.

Kostnader til aktivitet utført i 2018

Hele tusen kroner

Eget forsknings- og utviklingsarbeid (FoU)

Inkluder driftskostnader (inkludert lønnskostnader) samt alle investeringer og kapitalvarer anskaffet spesifikt for FoU.

Kjøp av FoU-tjenester fra andre

Personalkostnader for ansatte som har arbeidet med innovasjonsaktivitetene

Ekkluder kostnader til FoU

Tjenester, materialer, forbruksutstyr, etc. kjøpt fra andre og brukt i forbindelse med innovasjonsaktivitetene

Ekkluder kostnader til FoU

Kapitalvarer/investeringsvarer. Kjøp av maskiner, utstyr, programvare, immaterielle rettigheter og bygninger

Ekkluder kostnader til FoU

Alle andre kostnader knyttet til utvikling og introduksjon av nye produkter eller forretningsprosesser

Ekkluder kostnader til FoU

<input type="text"/>	000
<input type="text"/>	000
<input type="text"/>	000
<input type="text"/>	000
<input type="text"/>	000
<input type="text"/>	000

13. Hvordan forventes foretakets samlede innovasjonskostnader å endre seg i 2019 og 2020?

2019 i forhold til 2018

- Øke *Hvis ja, anslagsvis hvor mye*   %
 Forbli på om lag samme nivå (+/- 5%)
 Reduseres *Hvis ja, anslagsvis hvor mye*   %
 Ingen innovasjonskostnader planlagt
 For tidlig å si

2020 i forhold til 2019

- Øke
 Forbli på om lag samme nivå (+/- 5%)
 Reduseres
 Ingen innovasjonskostnader planlagt
 For tidlig å si

Samarbeid med andre foretak eller organisasjoner

Med samarbeid menes aktiv deltagelse sammen med andre foretak eller organisasjoner. Det er ikke en forutsetning at partene oppnår en økonomisk eller kommersiell gevinst av samarbeidet. Rent kontraktarbeid hvor det ikke eksisterer et aktivt samarbeid fra begge parter omfattes ikke.

14. Hadde foretaket samarbeid med andre foretak eller organisasjoner i løpet av perioden 2016-2018?

	Ja	Nei
Samarbeid om FoU	☐	☐
Samarbeid om andre innovasjonsaktiviteter, utenom FoU	☐	☐
Samarbeid om øvrige forretningsaktiviteter, utenom FoU og innovasjon	☐	☐

Hvis ja på samarbeid om FoU eller andre innovasjonsaktiviteter, gå til spørsmål 14.1; ellers gå til spørsmål 15.

14.1 Hvilke typer av samarbeidspartnere har foretaket hatt for FoU- eller innovasjonsaktivitet og hvor er disse partnerne geografisk lokalisert?

Flere svaralternativer er mulig. Angi også den viktigste samarbeidspartneren (ett kryss i siste kolonne)

	Lokalt/ regionalt i Norge	Norge for øvrig	Norden	Andre EU- /EFTA- land ¹	Verden for øvrig	Viktigste partner for inno- vasjon
Andre foretak i samme konsern	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Konsulenter, kommersielle laboratorier /FoU-foretak	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Leverandører av utstyr, materiell, komponenter eller programvare	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kunder i privat sektor	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Konkurrenter eller andre foretak i din bransje	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Andre foretak	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Universiteter eller høyskoler	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Offentlige eller private forskningsinstitutter	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Kunder i offentlig sektor	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ideelle organisasjoner	☐	☐	☐	☐	☐	☐

¹ Følgende EU-/EFTA-land: Belgia, Bulgaria, Estland, Frankrike, Hellas, Irland, Italia, Kroatia, Kypros, Latvia, Litauen, Luxembourg, Malta, Montenegro, Nederland, Polen, Portugal, Romania, Slovakia, Slovenia, Spania, Storbritannia, Sveits, Tsjekkia, Tyskland, Ungarn og Østerrike.

Hindrende eller hemmende faktorer for innovasjonsaktivitet

15. Hvor viktige var følgende faktorer for hindre eller hemme foretakets oppstart av innovasjonsaktivitet eller for å hindre eller hemme gjennomføringen av pågående innovasjonsaktivitet i løpet av perioden 2016-2018?

	Svært viktig	Nokså viktig	Lite viktig	Ikke viktig
Mangel på finansiering innen foretaket eller konsernet	☐	☐	☐	☐
Mangel på kreditt eller annen privat kapital	☐	☐	☐	☐
Problemer med å skaffe offentlig finansiering eller innovasjonsstøtte	☐	☐	☐	☐
For høye innovasjonskostnader	☐	☐	☐	☐
Mangel på kvalifisert personell i foretaket	☐	☐	☐	☐
Mangel på samarbeidspartnere for innovasjon	☐	☐	☐	☐
Manglende tilgang på eksternt kunnskap	☐	☐	☐	☐
Usikker etterspørsel for foretakets innovasjonsideer	☐	☐	☐	☐
For sterk konkurranse i foretakets marked	☐	☐	☐	☐
Andre prioriteringer i foretaket	☐	☐	☐	☐

Finansiering og støtte

16. Forsøkte foretaket å skaffe seg noen av de følgende formene for finansiering i løpet av perioden 2016-2018?

Inkluder all finansiering, ikke bare finansiering for FoU eller innovasjon.

	Ja	Nei
Finansiering til gjengjeld for eierskap i foretaket (risikokapital, venturekapital, emisjonskapital, etc.)	☐	☐
Finansiering foretaket må betale tilbake (bank, privat lånekapital, obligasjonsfinansiering, etc.)	☐	☐

16.1 Hvis ja i spørsmål 16, lyktes foretaket med å skaffe slik finansiering?

	Ja	Nei
Finansiering til gjengjeld for eierskap i foretaket (risikokapital, venturekapital, emisjonskapital, etc.)	☐	☐
Finansiering foretaket må betale tilbake (bank, privat lånekapital, obligasjonsfinansiering, etc.)	☐	☐

16.2 Hvis ja i spørsmål 16.1, ble noen del av finansieringen brukt til FoU eller andre innovasjonsaktiviteter?

	Ja	Nei
Finansiering til gjengjeld for eierskap i foretaket (risikokapital, venturekapital, emisjonskapital, etc.)	☐	☐
Finansiering foretaket må betale tilbake (bank, privat lånekapital, obligasjonsfinansiering, etc.)	☐	☐

17. Mottok foretaket noen form for offentlig finansiell støtte i løpet av perioden 2016-2018?

Inkluder støtte via direkte tilskudd, subsidierte lånetilsagn og lånegarantier, etc. Inkluder all støtte, ikke bare for FoU eller innovasjon. Ekskluder kontraktarbeid utført for offentlig sektor som en del av ordinær drift i foretaket. SkatteFUNN omfattes ikke.

	Ja	Nei
Lokale/regionale myndigheter eller myndighetsdrevne organisasjoner	☐	☐
Nasjonale myndigheter eller myndighetsdrevne organisasjoner	☐	☐
EU-myndigheter eller EU-institusjoner, inkludert EUs 7. rammeprogram for forskning og utvikling og EUs program «Horisont 2020» for forskning og innovasjon	☐	☐

17.1 Hvis ja i spørsmål 17, ble noen del av støtten brukt til FoU eller andre innovasjonsaktiviteter?

	Ja	Nei
Lokale/regionale myndigheter eller myndighetsdrevne institusjoner	☐	☐
Nasjonale myndigheter eller myndighetsdrevne institusjoner (ekskluder SkatteFUNN)	☐	☐
EU-myndigheter eller EU-institusjoner, inkludert EUs program «Horisont 2020» for forskning og innovasjon	☐	☐

Anskaffelser og investeringer

18. Gikk foretaket i løpet av perioden 2016-2018 til anskaffelse av maskiner, utstyr eller programvare basert på:

	Ja	Nei
Tilsvarende eller oppdatert teknologi som allerede var i bruk i foretaket	☐	☐
Ny teknologi som ikke allerede var i bruk i foretaket	☐	☐

19. Hadde foretaket kostnader/investeringer innenfor noen av disse kategoriene i 2018?

Ekskluder avskrivninger. Inkluder både egne kostnader, inkl. personalkostnader, og innkjøp av varer eller tjenester.

	Ja	Nei
Kjøp av maskiner, utstyr, bygninger eller andre materielle eiendeler	☐	☐
Markedsføring, merkevarebygging, reklame, etc.	☐	☐
Videreutdanning, kompetanseheving og opplæring av eget personell Ekskluder personalkostnader til personell under opplæring.	☐	☐
Produktdesign (vare- eller tjenstedesign)	☐	☐
Programvareutvikling, datahåndtering og -analyse	☐	☐
Immaterielle rettigheter Inkluder både kostnader til søknader, registrering, overvåking og håndheving av egne rettigheter samt kostnader til kjøp eller lisensiering av slike rettigheter fra andre.	☐	☐

19.1 Hvis ja i spørsmål 19, hvor store var disse kostnadene?

Oppgi anskaffelseskostnad, ikke avskrivninger. Inkluder både egne kostnader, inkl. personalkostnader, og innkjøp av varer eller tjenester.

Hvis foretaket ikke har nøyaktige tall tilgjengelig er et kvalifisert anslag tilstrekkelig.

Kjøp av maskiner, utstyr, bygninger eller andre materielle eiendeler

Markedsføring, merkevarebygging, reklame, etc.

Videreutdanning, kompetanseheving og opplæring av eget personell
Ekskluder personalkostnader til personell under opplæring.

Produktdesign (vare- eller tjenstedesign)

Programvareutvikling, datahåndtering og -analyse

Immaterielle rettigheter

Inkluder både kostnader til søknader, registrering, overvåking og håndheving av egne rettigheter samt kostnader til kjøp eller lisensiering av slike rettigheter fra andre.

Kostnader i 2018
Hele tusen kroner

<input type="text"/>	000
<input type="text"/>	000
<input type="text"/>	000
<input type="text"/>	000
<input type="text"/>	000
<input type="text"/>	000

Ikke for rapportering